

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

راهنمای معلم در ارزشیابی توصیفی

ویژه معلمان دوره ابتدایی

بر اساس آخرین تغییرات کتاب‌های درسی

سال تحصیلی ۹۶-۹۷

محتوای این کتاب بر اساس آخرین تغییرات کتاب‌های درسی دوره ابتدایی در سال تحصیلی ۹۶-۹۷ مورد بازنگری قرار گرفته است.

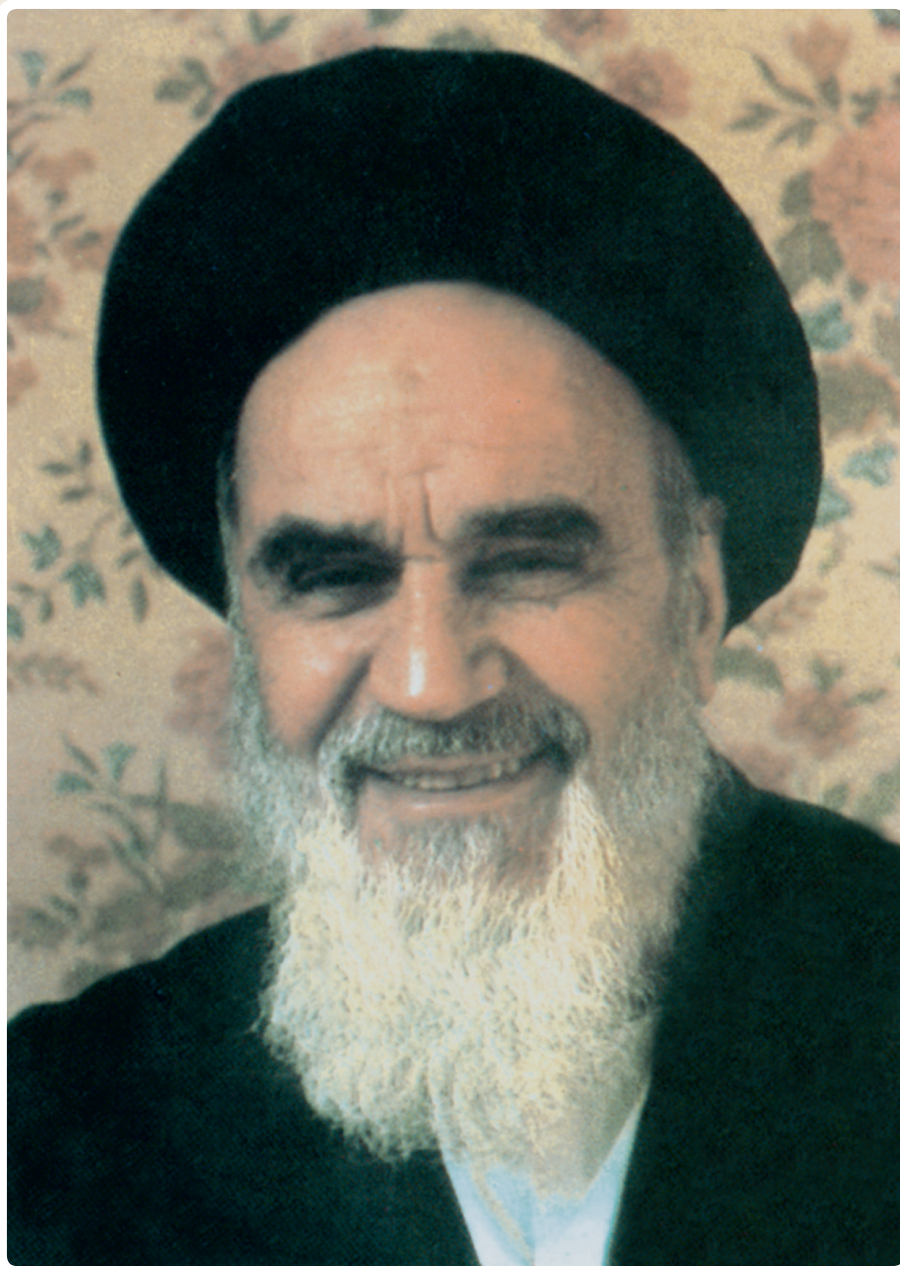
وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

نام کتاب :	راهنمای معلم در ارزشیابی توصیفی - ۵/۵
پدیدآورنده :	سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف :	دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری
شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف :	علیرضا کامنیش، محمد حسینی، فاطمه رضائی، آمنه احمدی، طاهره رستگار، فیروزه فروزبخش، حسن طاهری، زهرا سادات یاسینی، طیبه حمزه بیگی، یداله رهبری نژاد، وحید عالمیان، مسعود وکیل، فریدون اکبری شلدره، مینا نواب صفوی، آرزو خندان، افسانه سنه، محمود متوسل آرائی، محمود امانی طهرانی، ناهید فلاحیان، دوست محمد سمیعی، میترا دانشور، طیبه ارشاد، مینو آیت‌اللهی، سیدمحمد دلبری، احمدرضا دوراندیش، حسن حذرخانی و حسین قاسم پورمقدم (اعضای شورای برنامه‌ریزی و گروه تألیف)
	طیبه حمزه بیگی، زهرا سادات یاسینی، فیروزه فروزبخش، حسن طاهری، آمنه احمدی و طاهره رستگار (گردآوری و تألیف)
	اقدس حسینیلو، معصومه صوفی‌لو، راضیه شریفی، فخری هاشمی، رقیه میرزاجانی، لیلا فلاح، فریده دادپیشه، مریم طلوعی، زهرا گیتی نژاد، مریم فریبرز، صدیقه جامی‌زاده، اشرف السادات قوامی، پروین ملکی افسوسی، پروین شمس، مهین دخت‌بrazش، آذر زاهدی، بتول دادجو، فاطمه زهرا گرامی مهربانی، سوسنبر سهرابی، لیلا شایانی، لغیا موقت، زهرا قربانی قشلاق، روزیتا شریفی، ویدا هستی‌بخش، نسرين مرحمتی‌خامنه، فریده هاشمی محمدی، سیدسهیلا حسینی، فاطمه کریمی، مهری خورشیدی، مریم بخشی‌پیش‌کناری، زهرا عارفی، عطاخان کریمی، فریبا سرآهنگ، سیدمحسن میرمحمد میگوئی، علی اسکندری، معصومه ابراهیمی، علی حاجی‌لو، حمداله صدری، معصومه فروش، لیدا بروجردی، سیما بهنام، پریچهر یزدانی، اکرم السادات فاطمی و لیلا باکدل (آموزگاران همکار)
	مرتضی شکوهی، سهیلا حاج اسحاق، عباس خسروی، زهرا حصاربانی، نادر جهان‌آرای و فرهاد جلیلی (نمایندگان معاونت آموزش ابتدایی)
	رضا نباتی، غلامعباس سرشورخراسانی، نسیم اصغری، صفدر محمدنیا، فاطمه صغری علیزاده، عزت السادات حسینی، بتول فرنوش، سهیلا نیک نژاد، مجتبی مقصودی، سعید راصد، ناهید فلاحیان، عباس اردستانی، ناهید بریری، سیداصغر جوادی، فریال آمار، منصور ملک عباسی، مریم شباک، معصومه نجفی، ویدا ممتحنی، مزگان عقیقی، علی قنبری، سیدمحمود صموتی، خسرو داودی، مهدی اسمعیلی، نازیلا ملک محمودی، مریم عابدینی، مریم انصاری، فائزه فاضلی، معصومه نوروژی، مهدی ایزدی و رقیه قنبری (کارشناسان گروه‌های درسی)
	محمدکاظم بهنیا، مهناز کهنمویی (ویراستاران)
مدیریت آماده‌سازی هنری :	اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
شناسه افزوده آماده‌سازی :	لیدا نیک‌روش (مدیر امور فنی و چاپ) - طاهره حسن‌زاده (طراح جلد) - خدیجه محمدی، زهره بهشتی‌شیرازی (صفحه‌آرا) - فاطمه باقری‌مهر، پری ایلخانی‌زاده، فاطمه صغری ذوالفقاری، فریبا سیر، حمید ثابت‌کلاجاهی، ناهید خیام‌باشی (امور آماده‌سازی)
نشانی سازمان :	تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی) تلفن : ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار : ۸۸۳۰۹۲۶۶، کد پستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹ وبگاه : www.irtextbook.ir و www.chap.sch.ir
ناشر :	شرکت افست : تهران - کیلومتر ۴ جاده آبدلی، پلاک ۸، تلفن : ۷۷۳۳۹۰۹۳، دورنگار : ۷۷۳۳۹۰۹۷، صندوق پستی : ۱۱۱۵۵-۴۹۷۹
چاپخانه :	شرکت افست «سهامی عام» (WWW.Offset.ir)
سال انتشار و نوبت چاپ :	چاپ چهارم ۱۳۹۶

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس‌برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکتیر به هر شکل و نوع بدون کسب مجوز ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

شابک ۹۶۴-۵-۱۹۳۴-۹ ۹۷۸-۹۶۴-۵-۱۹۳۴-۹ ۱۹۳۴-۹ ۹۷۸-۹۶۴-۵-۱۹۳۴-۹ ۱۹۳۴-۹ ۹۷۸-۹۶۴-۵-۱۹۳۴-۹

اساس عالم بر تربيت انسان است. انسان عصاره همه موجودات و فشرده تمام عالم است و انبيا آمده اند براى اينكه اين عصاره بالقوه را بالفعل كنند و انسان يك موجودى الهى بشود كه اين موجود الهى تمام صفات حق تعالى در اوست و جلوه گاه نور مقدس حق تعالى است.
امام خمينى (قدس سره الشريف)

فهرست مطالب

۱	دیباچه
۲	مقدمه

فصل اول: کلیات

۴	ارزشیابی توصیفی چیست؟
۴	ارزشیابی توصیفی در یک نگاه
۵	اصول حاکم بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی
۶	اهداف ارزشیابی توصیفی
۶	ویژگی‌های ارزشیابی توصیفی
۷	نتایج مورد انتظار ارزشیابی توصیفی
۷	آسیب‌هایی که تحقق اهداف ارزشیابی توصیفی را تهدید می‌کند

فصل دوم: تدریس و چگونگی ارزشیابی از پیشرفت تحصیلی

۱۰	مقدمه
۱۰	ارتباط متقابل ارزشیابی توصیفی با عناصر برنامه درسی
۱۱	جمع‌آوری و ثبت اطلاعات
۲۰	رهنمودهایی برای ثبت اطلاعات
۲۰	نحوه جمع‌بندی، تفسیر و ارزش‌گذاری اطلاعات
۲۰	بازخورد
۲۳	نحوه اعلام نتیجه ارزشیابی
۲۳	اقدامات جبرانی، تکمیلی و اصلاحی

فصل سوم: ارزشیابی توصیفی در عمل

مقدمه

۲۶

بخش اول

۲۷

عناوین مواد درسی و موضوعات پایهٔ اول ابتدایی جهت درج در کارنامهٔ توصیفی ۹۶-۹۷

اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس آموزش قرآن

۲۸

اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس آموزش تربیت بدنی

۳۰

اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس فارسی

۳۲

اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس ریاضی

۳۶

اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس علوم تجربی

۳۹

اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس آموزش هنر

۴۶

۵۰

بخش دوم

۵۳

عناوین مواد درسی و موضوعات پایهٔ دوم ابتدایی جهت درج در کارنامهٔ توصیفی ۹۶-۹۷

اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس آموزش قرآن

۵۴

اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس هدیه‌های آسمان

۵۶

اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس تربیت بدنی

۵۹

اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس فارسی

۶۴

اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس ریاضی

۶۹

اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس علوم تجربی

۷۲

اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس هنر

۸۳

۸۶

بخش سوم

۸۹

عناوین مواد درسی و موضوعات پایهٔ سوم ابتدایی جهت درج در کارنامهٔ توصیفی ۹۶-۹۷

اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس آموزش قرآن

۹۰

اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس هدیه‌های آسمان

۹۲

اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس تربیت بدنی

۹۵

۱۰۰

- ۱۰۴ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس فارسی
- ۱۰۷ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس ریاضی
- ۱۲۹ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس علوم تجربی
- ۱۳۳ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس هنر
- ۱۳۶ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس مطالعات اجتماعی

بخش چهارم

۱۴۳

- ۱۴۴ عناوین مواد درسی و موضوعات پایه چهارم ابتدایی جهت درج در کارنامه توصیفی ۹۶-۹۷
- ۱۴۶ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس آموزش قرآن
- ۱۴۸ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس هدیه‌های آسمان
- ۱۵۳ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس تربیت بدنی
- ۱۵۷ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس فارسی
- ۱۶۰ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس ریاضی
- ۱۷۰ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس علوم تجربی
- ۱۷۶ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس هنر
- ۱۷۹ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس مطالعات اجتماعی

بخش پنجم

۱۸۴

- ۱۸۵ عناوین مواد درسی و موضوعات پایه پنجم جهت درج در کارنامه توصیفی ۹۶-۹۷
- ۱۸۷ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس آموزش قرآن
- ۱۹۰ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس هدیه‌های آسمان
- ۱۹۵ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس تربیت بدنی
- ۱۹۹ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس ریاضی
- ۲۱۰ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس فارسی
- ۲۱۴ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس علوم تجربی
- ۲۱۹ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس هنر
- ۲۲۲ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس مطالعات اجتماعی

بخش ششم

۲۲۹

۲۳۰ عناوین مواد درسی و موضوعات پایه ششم جهت درج در کارنامه توصیفی ۹۶-۹۷

۲۳۳ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس آموزش قرآن

۲۳۵ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس هدیه‌های آسمان

۲۴۱ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس تربیت بدنی

۲۴۴ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس فارسی

۲۴۷ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس ریاضی

۲۵۷ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس علوم تجربی

۲۶۲ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس هنر

۲۶۵ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس مطالعات اجتماعی

۲۷۱ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس تفکر و پژوهش

۲۷۵ اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس کار و فناوری

اهداف و نشانه‌های تحقق شایستگی‌های عمومی برنامه‌های درسی

۲۷۹ پایه‌های اول، دوم، سوم، چهارم، پنجم و ششم ابتدایی

۲۸۱ کلید واژه‌ها

۲۸۳ منابع و مآخذ

